

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ МОРСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
ІНСТИТУТ

НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

**Історико-філософські, політико-правові
та соціальні засади трансформації
України та держав європейської
спільноти**

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 квітня 2024 р.

ОДЕСА
Одеський національний морський університет
2024

УДК 37.014.53:-044.922(477)

Іс 85

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Одеського національного морського університету (Протокол №8 від 27.03.2024 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

МИХАЙЛУЦА М.І., доктор історичних наук, професор,
ОСИПЕНКО О.В. кандидат історичних наук, доцент, СТОВПЕЦЬ
О.В., доктор філософських наук, професор, ОРЛОВСЬКА Н.А.,
доктор юридичних наук, професор, ТИХОНЕНКО І.В. кандидат
політичних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

ТРИГУБ О.П., доктор історичних наук, професор
АТАМАНЮК З.М., доктор філософських наук, доцент

РЕДАКТОР-УПОРЯДНИК:

ДЗИНГЛЮК О.С.

**Історико-філософські, політико-правові та соціальні засади
Іс 85 трансформації України та держав європейської спільноти.
Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
(19 квітня 2024 р.). – Одеса: ОНМУ, 2024. – 166 с.**

ISBN 978-617-8327-71-2

До збірника увійшли матеріали доповідей і повідомлень учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Історико-філософські, політико-правові та соціальні засади трансформації України та держав європейської спільноти» та круглого столу «Національно-патріотичне виховання в контексті збройного протистояння 2014-2024 рр.», що відбулася в м. Одеса 19 квітня 2024 року.

Видання розраховане на вчених, істориків, філософів, юристів, політологів, соціологів, викладачів, студентів і всіх, хто цікавиться гуманітарними науками.

Матеріали подаються мовою оригіналу. Відповідальність за подану інформацію несуть автори.

ISBN 978-617-8327-71-2

УДК 37.014.53:-044.922(477)

©ОНМУ, 2024

ЛЕВЧЕНКО Г. С. ГАЗЕТА «ОДЕССКИЙ ВЕСТНИК» І ОДЕСЬКИЙ ЦЕНЗУРНИЙ КОМІТЕТ: ДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН	75
МАДІ Г.І. АКТУАЛЬНІСТЬ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ТА ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	77
МАКОВІЙ В.П. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ: ТЕОРЕТИЧНІ СУДЖЕННЯ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ	80
МАРЧЕНКО Я.В. ТИМЧАСОВА ОКУПАЦІЯ РОСІЄЮ КРИМСЬКОГО ПІВОСТРОВА: ГЛОБАЛЬНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ	83
МИРЗА С.С. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ	85
МИХАЙЛУЦА М.І. РАШИСТСЬКА ЗБРОЯ ПРОТИ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ: 770 ДНІВ ВІЙНИ	88
МІЛОВА М.І. ЕЛЕКТРОННИЙ ПАРЛАМЕНТАРИЗМ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	91
ОНІЩИК Ю.В. РЕФОРМУВАННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	94
ОСИПЕНКО О.В. ПАТРІОТИЗМ – ІСТОРІЯ ТА УКРАЇНСЬКЕ СЬОГОДЕННЯ.	97

3. Bowden, B. (2022). History as Philosophy: The Search for Meaning. *Histories*, vol. 2(2), pp. 80-90.

4. Kaushik, V., & Walsh, C.A. (2019). Pragmatism as a research paradigm and its implications for social work research. *Social Sciences*, vol. 8(9), p. 255.

5. Marcos, A. (2021). Philosophy of science and philosophy: The long flight home. *Axiomathes*, 31, pp. 695-702.

УДК 347.615

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ: ТЕОРЕТИЧНІ СУДЖЕННЯ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

МАКОВІЙ В.П.,

канд.юр.наук, доц.,

Одеський державний університет внутрішніх справ,

(Україна)

Судова форма захисту права на отримання аліментів на дитину припускає використання відповідних способів захисту, у змісті яких вагомим є питання врахування обставин, що мають визначальне значення в цьому. Зокрема, законодавець оперує поняттями «мінімального гарантованого» та «мінімального рекомендованого» розміру аліментів на дитину. Критерієм, який відмежовує наведені межі розміру аліментів є згідно з ч. 2 ст. 182 Сімейного кодексу України (надалі – СК України) достатність заробітку (доходу) платника аліментів.

Сутність використаного у наведеній нормі терміна «достатність заробітку (доходу) платника аліментів» у судовій практиці зазнав тлумачення з огляду на такі критерії:

1. Превалювання обов'язку перед дитиною над можливістю сплачувати зазначений розмір аліментів, що відповідає положенням законодавства у цій сфері та судовій практиці. Так рішенням Київського апеляційного суду від 15.01.2020 року у справі № 753/14978/19 стягнуто аліменти у мінімальному рекомендованому розмірі аліментів на одну дитину з інваліда 3 групи через те, що він не надав доказів на підтвердження свого матеріального становища та неможливості сплати аліментів у вказаному розмірі, саме з дотриманням наведеного принципу.

2. Використання показника середньої заробітної плати по області на момент ухвалення рішення суду за відсутності трудових відносин й відповідного статусу безробітного у відповідача. Такий критерій має слушне обґрунтування з огляду на викладене вище, на що звертає увагу Київський апеляційний суд у рішеннях від 28.01.2020 року у справі № 757/4049/19-ц та від 16.03.2020 року № 753/6594/19.

3. Співмірність доходу дитини та платника аліментів. Даний критерій відображений у рішенні Херсонського апеляційного суду від 14.04.2020 року у справі 663/2563/19, який виходив із того, що після сплати аліментів у мінімальному рекомендованому розмірі на дитину у платника має залишитись сума, що перевищує прожитковий мінімум на працездатну особу.

4. Запропонований мінімальний гарантований розмір аліментів на дитину не відповідає належному рівню її життя, достатньому для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку з огляду на превалювання інтересів дитини. Даний критерій відображений у рішенні Херсонського апеляційного суду від 07.04.2020 року у справі № 664/2611/19.

5. Наявність витрат відповідача, що перевищують його дохід, за умови не доведення джерел походження коштів для оплати. Такий критерій відображений у рішенні Київського апеляційного суду від 14.03.2019 року у справі 753 /11245/18.

Необхідно зважити на те, що Цивільно-процесуальний кодекс України в межах наказного провадження надає можливість при визначенні мінімального розміру аліментних платежів обирати один з варіантів: 1) одна четверта заробітку (доходу) платника аліментів; 2) 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Однак наведені положення необхідно тлумачити у контексті змісту ч. 2 ст. 182 СК України, тобто у випадку отримання доходу платником аліментів, четверта частина якого менше 50 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, варіативність за таких обставин нівелюється на користь імперативного дотримання визначеного сімейним законодавством мінімального гарантованого розміру аліментів.

Серед критеріїв визначення розміру аліментів, що враховуються судом при винесенні відповідного судового рішення наведена стаття СК України перераховує обставини, що характеризують фізіологічне та матеріальне становище дитини і платника аліментів, а також сімейний стан останнього (наявність у платника аліментів інших дітей, непрацездатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина). Перелік цих обставин підлягає судом поширювальному тлумаченню

за умови відповідності сутності таких, що мають істотне значення у розумінні п. 17 постанови Пленуму Верховного Суду України від 15.05.2006 №3. Так, наявність у платника аліментів непрацездатної матері, що є пенсіонеркою, не визнане постановою Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 21.11.2018 року у справі № 382/1093/16-ц (провадження № 61-12568св18) в якості тієї обставини, що має вплинути на присудження з нього аліментів, оскільки судом встановлено, що вона є пенсіонером за віком та отримує пенсію.

Поряд з загальними ознаками матеріального становища дитини та платника аліментів ч. 1 ст. 182 СК України виокремлює кваліфікуючі ознаки матеріального становища останнього, в числі яких наявність одного з речових прав (права власності, володіння та/або користування) на майно та майнових прав, в числі яких рухоме та нерухоме майно, виключні права на результати інтелектуальної діяльності, корпоративні права, а також витрат платника аліментів, у тому числі на придбання нерухомого або рухомого майна, сума яких перевищує десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи, якщо платником аліментів не доведено джерело походження коштів. Причому обов'язок доведення останніх обставин покладається на стягувача аліментів.

З урахуванням викладеного вище у реалізації змісту аліментних відносин права дитини мають першочергове значення, що відповідним чином відображене й у ч. 3 ст. 182 СК України, особливо у випадку неприйнятної для правопорядку поведінки платника, що виражене у здійсненні ним витрат, які перевищують його заробіток (дохід), і щодо яких ним не доведено джерело походження коштів для їх оплати. За таких обставин суд не обмежується розміром заробітку (доходу) платника аліментів при визначенні розміру аліментів.

Викладене надало можливість окреслити правову природу визначення розміру аліментів на дитину у площині змісту законодавства та судової практики, де зупинитись на деталізації відповідних критеріїв, пов'язаних з визначеними законодавством межами розміру аліментів, матеріальним становищем платника аліментів та дитини. Наведені міркування мають стати в нагоді при подальшому вивченні цього питання у сімейному праві.